

mnichów w IV-VII wieku?) i dr Moniki Muszyńskiej (*Niechciane idole. Zespół rzeźb znalezionych w cysternie tzw. Domu Rzemieślnika w Ptolemais*).

O napięciach między ciągłością a zmianą ujawniających się w sferze polityki mówili dr hab. Mirosław Leszka, prof. UŁ (*Wątki pogańskie i chrześcijańskie w propagandzie uzurpatorów we wschodniej części Imperium Rzymskiego w IV-V w.*), dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ (*Sympatyk pogan i heretyków? Polityka religijna Justyniana w ocenie Prokopiusza z Cezarei*), dr Paweł Filipczak (*Chryścianizacja i funkcjonowanie rzymskiej administracji prowincjonalnej w Syrii (IV-V wiek n.e.)*) oraz ks. dr Stanisław Adamiak (*Kontynuacja przymusu państwowego w sprawach religijnych w Afryce Północnej*).

Nie zabrakło również tematów związanych z literaturą, które zaprezentowali ks. dr Adam Tondera (*Polemikę Euzebiusza z Cezarei z Sossianusem Hieroklesem na temat porównania Apoloniusza z Tiany z Chrystusem jako reprezentantów pogaństwa i chrześcijaństwa*), dr Paweł Madejski (*Quod tibi fieri vis, alteri feceris: o „pogańskim kulcie” Jezusa*), mgr Przemysław Piwowarczyk (*Gnostycka „misja do wewnątrz” i metody jej prowadzenia*), dr Anna Kotłowska (*Herakles w literaturze bizantyńskiej*) i dr Joanna Małocha (*Dzieje kultu Chionii, Ireny i Agape z Tesaloniki czyli kontynuacja ze szczyptą zmiany*).

O specyfice procesu chrystianizacji w różnych częściach Cesarstwa mówili dr hab. Piotr O. Scholtz, prof. UMCS (*Basen Morza Czerwonego i jego chrystianizacja*), ks. dr hab. Jan Żelazny, prof. UPJPII (*Chrześcijananie w otoczeniu szacha. Kilka słów o inkulturacji na podstawie ustawodawstwa synodalnego Kościoła Orientalnego przełomu V i VI wieku*), dr Tadeusz Gołgowski (*Chryścianizacja Nubii i jej konsekwencje – fakty i mity*) oraz dr Daniel Próchniak (*Armeńska droga ku chrześcijaństwu. Kontynuacja czy zmiana?*).

Pierwszego dnia wieczorem wysłuchaliśmy wspomnień prof. dr hab. Elżbiety Jastrzębowskiej, dr. Daniela Próchniaka i dr. Zygmunta Kalinowskiego z wyjazdu badawczego do Armenii. Drugiego dnia dr hab. Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska, prof. KUL oraz mgr Maciej Szymaszek zaprezentowali tworzony w ramach prac Katedry projekt Database of Early Christian Art (DECA), który spotkał się z dużym zainteresowaniem uczestników (strona projektu: www.deca.edu.pl).

Telsty wystąpień zostaną opublikowane w IX tomie serii „Sympozja Kazimierskie poświęcone kulturze świata późnego antyku i wczesnego chrześcijaństwa”. Ich streszczenia oraz galeria zdjęć z *XI Sympozjum Kazimierskiego* zamieszczone są na stronie www.sympozjakazimierskie.pl.

Anna Głowa – Lublin, KUL

10. PIĘKNO OBECNOŚCI BOGA U OJCÓW KOŚCIOŁA (VIII Konferencja Patrystyczna, Maynooth, Irlandia, 10-13 X 2012)

Po raz ósmy, w dniach 10-13 X 2012 r., w Maynooth, w pięknym i starym gmachu seminarium duchownego, a obecnie również częściowo Wydziału Teologii Narodowego Uniwersytetu Irlandii, spotkali się badacze Ojców Kościoła i antyku chrześcijańskiego. Idea organizowanych co trzy lata sympozjów zrodziła się prawie trzydzieści lat temu – jak wspominał jeden z pomysłodawców – podczas spaceru w ogrodach seminaryjnych, w trakcie rozmowy dwóch późniejszych fundatorów spotkań:

ks. prof. Denisa Vincenta Twomeya SVD i ks. dr Thomasa Norrisa. Pierwszy z nich jest teologiem-moralistą, który był najpierw uczniem Karla Rahnera, a po przeniesieniu się na uniwersytet w Regensburgu, stał się jednym z uczniów prof. Josepha Ratzingera, pod którego kierunkiem napisał rozprawę doktorską i do dziś uczestniczy w spotkaniach uczniów Ojca Świętego. Od 1986 r. odbyło się już siedem sympozjów, z których każde poświęcone było innemu tematowi przewodniemu.

W roku 2012 tematem ósmej patrystycznej konferencji w Maynooth było hasło: **Piękno obecności Boga u Ojców Kościoła** (*The beauty of God's presence in the Fathers of the Church*). Z pewnością rozważaniom o pięknie Boga pomagało ładne otoczenie, stary budynek, słynna *Russell Library*, której skarby mogliśmy podziwiać oraz przepiękna tęcza, która pojawiła się już pierwszego dnia pośród deszczowych irlandzkich dni konferencji. Konferencje w Maynooth już w założeniu służyć miały przede wszystkim wymianie myśli, dyskusjom, dlatego też, co jest raczej rzadkością na wszelkiego rodzaju sympozjach, każdy z prelegentów miał do dyspozycji 45 minut na przedstawienie swego przedłożenia, a następne 45 minut przewidziane było na dyskusję. I uczciwie trzeba przyznać, że tego czasu często brakowało, chociaż zdawać by się mogło, że jest wystarczający, jak na warunki konferencyjne.

Pierwszego dnia (10 X) konferencja rozpoczęła się od powitania przez główną organizatorkę sympozjum dr Janet Rutherford. Następnie ks. prof. Finbarr Clancy z Dublina przedstawił wykład inauguracyjny sympozjum zatytułowany: *The „pearl of great beauty” and the mysteries of faith*. Tego dnia swój wykład: *The Seventh Ecumenical Council, the Council of Frankfort and the practice of painting* przedstawił także Peter Brooke (Walia).

Drugi dzień obrad (11 X) wypełniły przedstawienia i dyskusje nad czterema referatami: ks. dr. Miguela Brugarolasa (Hiszpania): *Beauty and the presence of God in the Soul: Gregory of Nyssa's Commentary on Song of Songs 5:2*; prof. Eirini Artemi (Grecja): *The Presence of God in the interpretation of the Psalms by Cyril of Alexandria*; ks. dr Marcina Wysockiego (Polska): *The presence of God in the martyrs in Tertullian and Cyprian* oraz Juliette Day (Finlandia): „*The Ugly Sisters*”: *human and divine beauty in female asceticism*. Wieczorna część drugiego dnia konferencji patrystycznej poświęcona była osobie ks. prof. Vincenta Twomeya, któremu tego wieczora wręczono uroczyste księgę okolicznościową zatytułowaną: *The Mystery of Christ in the Fathers of the Church* przygotowaną przez J. Rutherford i D. Woodsa. W czasie tej uroczystości słowo o księżce wygłosił anglikański biskup dr Richard Clarke, który kilka dni wcześniej został wybrany na arcybiskupa Armagh i prymasa Kościoła Irlandii. Jako ostatni głos zabrał ks. Twomey, który podzielił się ze zgromadzonymi nie tylko historią patrystycznych sympozjów w Maynooth, ale również historią swojego życia i pasji, a nade wszystko swoim podziwem i wspomnieniami związanymi z osobą swego mistrza – Benedykta XVI.

Trzeciego dnia konferencji (12 X) uczestnicy wysłuchali również czterech przedłożeń: Andrew Smith (Irlandia) mówił o pięknie u Plotyna, zaś Catherine Kavanagh (Irlandia) u Jana Szkota Eriugeny. Jako trzecia swój referat pt. „*The light of your face is printed on us*”: *Prayer as sacrament in the Alexandrian tradition* zaprezentowała dr Janet Rutherford (Irlandia), a jako ostatnia Karoliina Schauman (Finlandia): *The beauty of the light of God in St Symeon the New Theologian*. Dzień zakończył się uroczystą kolacją wydaną przez organizatorów konferencji na cześć przybyłych gości.

Ostatni, czwarty, dzień konferencji rozpoczął się od przedstawienia trzech komunikatów: Ilarii Ramelli (Włochy): *Beauty and the Good in Gregory of Nyssa in relation to the notions of Harmony and Unity*, Methodyego Zinkovskiyego (Rosja): *The Beauty of Personhood*, Kirilla Zinkovskiyego (Rosja): *Saint Gregory of Nyssa on the Real Presence of God in the Holy Eucharistic Gifts*, a jako ostatnia, podczas VIII Patrystycznej Konferencji w Maynooth, swój referat przedstawiła Susan Cremin (Irlandia): *St John and the Bosom of the Lord in Patristic and Insular tradition*. Całość obrad podsumowała dr Janet Rutherford, a słowa podziękowań wygłosił *spiritus movens* konferencji, czyli ks. prof. Vincent Twomey.

Oprócz doskonałych referatów, cudownej atmosfery St Patric's College w Maynooth oraz przyjaznej Zielonej Wyspy, na podkreślenie zasługuje wyartykułowany tu już podstawowy walor tej konferencji – spory zasób czasu przeznaczony na przedstawienie badań i na dyskusje. Brak pośpiechu, który raczej nie jest charakterystyczny dla większości współczesnych sympozjów, pozwolił zastanowić się nad prezentowanymi treściami, a przede wszystkim przeprowadzić rzetelne dyskusje, wymienić myśli i poglądy i wysłuchać innych, co trudno dokonać podczas dziesięciminutowej prezentacji referatu i piętnastominutowej dyskusji nad kilkoma referatami. To natomiast jest możliwe podczas konferencji w Maynooth, i dlatego uważam, że naprawdę warto tam być.

ks. Marcin Wysocki – Lublin, KUL